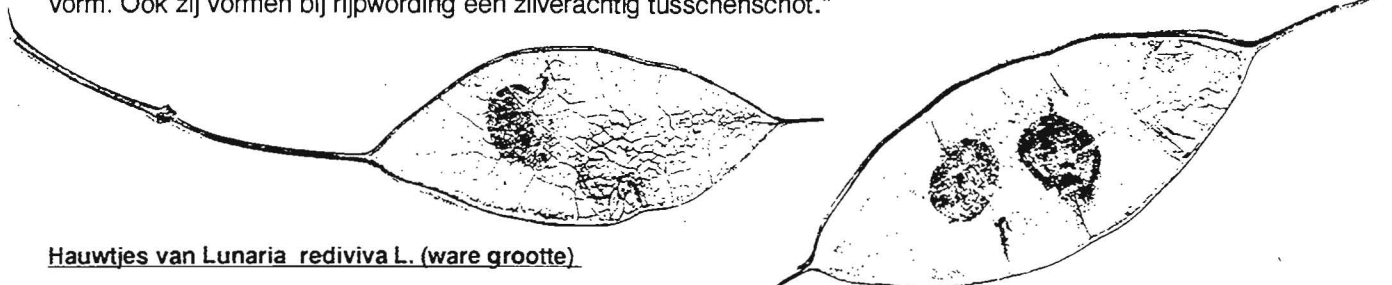

De Maanviool (*Lunaria rediviva*)

Feiko v.d. Woord

"Kent ge deze plant; zo tusschen de 30 en 100 cm. hoog, met zachtlila bloemen in een lossen, rechtopstaanden tros en welriekend? Waarschijnlijk niet, zij is namelijk niet inlandsch. Zij behoort tot de familie van de Cruciferae, de z.g. Kruisbloemgewassen. De naam van het geslacht *Lunaria* zal u voorzeker doen denken aan Luna, la Lune etc. die in hunne eigene taal Maan betekenen. Welaan, het eerste gedeelte van de naam Maanviool is hiermede verklaard. De hierboven genoemde plant kunt ge vinden in de vochtige bosschen van Midden-Europa, is overblijvend en bloeit in Mei en Juni. Ongeveer een maand later verschijnen er hauwtjes zo dun als die van de u welzeker bekende Judaspenning (*Lunaria biënnis* Mnch., later *Lunaria annua* L. genoemd). Zij zijn echter meer ovaal van vorm. Ook zij vormen bij rijpwording een zilverachtig tusschenschot."

Hauwtjes van *Lunaria rediviva* L. (ware grootte)

Goede Heemtuinvrienden, bovenstaande schreef ik vrij naar de in 1900 uitgekomen 'Onze Flora'. Het was niemand minder dan Dr. A.C. Oudemans die omstreeks die tijd in opdracht van de firma Thieme (ook toen al) de Hoffmann's Botanischer Bilder-Atlas vertaalde en bewerkte. Een meer dan prachtige uitgave; herdrukken zullen, tenzij als facsimile, nimmermeer verschijnen. Door een zegsman van de firma Thieme werd mij verteld, dat alle uitgangsmateriaal bij de bombardementen op Duitsland is vernietigd. Honderden reproducties van aquarellen en houtsneden eveneens.

Maar dit terzijde, al is achtergrondinformatie altijd interessant.

Voordat u nu met gefronste wenkbrauwen denkt: "Moeten wij Heemtuinders nu via slinkse wegen aandacht gaan schenken aan tamme tuinplanten?" even het volgende: Een KMTP-vriendin met overigens veel kennis van wilde planten, dacht mij te verblijden met zaad van de echte Wilde judaspenning, dus de *Lunaria rediviva*. Dat deze plant meerjarig was verblijdde mij nog meer, want in mijn vrij kleine tuin ben ik nooit begonnen aan één- en tweejarigen.

Wat kwam mocht blijven, maar verder...

In leem, löss, desnoods zavel met kalk zou hij het wonderschoon doen.

En hij deed het; wonderschoon! Na zo'n twee jaar heemtuinieren kreeg ik toch enigszins wantrouwen wat betreft het 'wild-zijn' in Nederland.

Waarom kwam hij niet voor in de Flora van Heukels en waarom niet

in de Nederlandse Oecologische Flora? En waarom heb ik hem zelf nooit waargenomen bij mijn omzwervingen?

Maar ik heb hem gevonden: A.C. Oudemans (1900), noemt hem in *Onze Flora* de *Maanviool*, Th. Schauwer en

C. Caspari beschrijven hem in Elseviers Nieuwe Plantengids als *Wilde judaspenning*, in "Wat bloeit daar?" van

D. Aichele (1980) heet hij gewoon *Judaspenning* en in de Geïllustreerde Flora van Nederland (Heimans, Heinsius en Thijssen) staat hij in de editie van 1983 vermeld onder de naam *Welriekende judaspenning*.

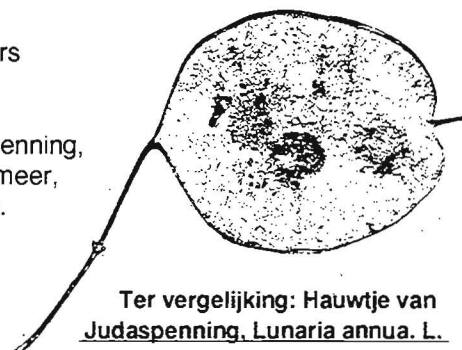
En inderdaad, zij allen roepen: niet in Nederland; wel o.a. in België.

U ziet, vier auteurs resp. vertalers en vier Nederlandse namen. Wat een geluk dat er nog de wetenschappelijke

naam *Lunaria rediviva* bestaat! En dit is nog maar een greep uit de vele wetenschappelijke en amateurboeken.

Maar nu komt de kwintessens van het hele verhaal: De Flora van Heimans, Heinsius & Thijssen maakt gewag van het feit dat *Lunaria rediviva* L. gevonden zou zijn in het Belgische Moresnet, zo'n 8 à 10 km onder de Nederlandse grens bij Vaals. En dat in de uitgave van 1983!

Graag zou ik willen weten of de plant ondertussen ook in Nederland gesignaleerd is. En nu bedoel ik natuurlijk niet als "over de heg gesmeten" tuinplant van aan de bosrand wonende tuinliefhebbers, maar echt voorkomend in het wild. Uurhokvermelding hoeft niet; een kleine aanwijzing van b.v. het bos of de gemeente waarin de plant groeit, is voorlopig reeds meer dan voldoende.

Ter vergelijking: Hauwtje van
Judaspenning, Lunaria annua L.

Gaarne bericht aan Feiko van der Woord, Jan van Galenstraat 16, 1215 LE Hilversum. Vermelding in Oase zal t.z.t. plaatsvinden.